

Barbora Svěráková, Tanec pěti rytů: posudek vedoucí práce

Mgr. Zuzana M. Kosticová, Ph.D.

Bakalářská práce Barbory Svěrákové se věnuje vysoce aktuálnímu a nepříliš vědecky prozkoumanému tématu Tance pěti rytů. Jedná se o velmi oblíbenou formu taneční improvizace, která je ale zároveň spirituální praxí propojenou se současnou alternativní spiritualitou (známou též jako „new age“ či v češtině „hnutí nového věku“). Současná alternativní spiritualita („new age“) je sice mladá, nicméně již velmi vlivné globální náboženství, jež je seriózně badatelsky zkoumáno až v podstatě od devadesátých let. I v celosvětovém měřítku pak zatím zůstává v akademické sféře spíše okrajovým tématem (zjm. ve srovnání např. s méně vlivným, ale lépe viditelným(novo)pohanstvím), v Česku se mu pak věnuje pouze hrstka badatelů. Porozumět této situaci je zcela zásadní pro zasazení textu Barbory Svěrákové do všech souvislostí: zvolit si takovéto téma pro klasifikační práci znamená především zásadní disproporci mezi primárními a sekundárními prameny, z nichž těch druhých bude citelný nedostatek. Tanec pěti rytů skutečně zatím nebyl zkoumán religionistickou optikou, většina zmínek v akademických textech jsou buď okrajové, nebo pocházejí z jiného oboru (pedagogika, sociologie, atd.). Barbora Svěráková se tak ocitla v situaci, která nepřeje genesi klasické kompilační „bakalářky“ a která si klade velké nároky na práci s primárním materiálem a analytické schopnosti autorky. Výsledek takové práce má však potenciál být skutečně vědecky přínosný a já jsem přesvědčená, že se to v případě Barbory Svěrákové skutečně podařilo.

Cílem práce je pokusit se vydestilovat nejvýznačnější rysy nauky zakladatelky Tance pěti rytů Gabrielle Roth a zasadit je do kontextu současné alternativní („new age“) spirituality. Přestože se Barbora Svěráková opakovaně zúčastňovala tanečních workshopů Tance pěti rytů, nestojí práce na antropologickém výzkumu, nýbrž na klasické textové hermeneutice, jejímiž primárními prameny byly texty Gabrielle Rothové. Analýza je následně vedena přísně neutrální, tedy nikoli kritickou perspektivou. Z hlediska cíle práce považuji jak volbu metody, tak rozhodnutí pro badatelskou neutralitu za velmi vhodné, výsledek je metodologicky čistý a přesvědčivý. I teoretické zázemí práce včetně diskuse o terminologii (která je stále kontroverzní a problematická) je adekvátní i aktuální a poskytuje čtenáři dostatečný prostor, aby se zorientoval v tom, jaká je pozice textu ve vztahu k současné světové akademické debatě.

Pokud jde o argumentaci, v první části hlavního textu Barbora Svěráková nejdříve představuje „mapy“ Tance pěti rytů a „archetypy“, které v nich Gabrielle Roth spatřuje, a ukazuje na jejich půdorysu celý fenomén podrobněji. V druhé části hlavního textu následně přikračuje k rozsáhlé a na bakalářskou úroveň poměrně vyspělé analýze, v níž identifikuje nejvýraznější motivy alternativní spirituality, které se v textech Gabrielle Roth o Tanci pěti rytů vyskytují. Přestože hlavní pozornost věnuje autorka tématům šamanismu, duše versus ega a diskursivnímu konfliktu s křesťanstvím, který je pro alternativní spiritualitu velmi zásadní, v textu se objevují reference k dalším tématům, zjm. k alternativní „new age“ medicíně a wellbeingu, holismu, významu intuice, posvátné sexualitě a sexuální energii, atd. Text částečně pracuje i s životopisnými údaji Gabrielle Roth a zmiňuje zjm. její působení v Esalenu, odvrácení od křesťanství a příklon k alternativní spiritualitě, ty však slouží spíše jako kontext. Jádrem textu nadále zůstává práce s primárními texty. Argumentace v textu je jasná, srozumitelná a relativně zralá, závěry přesvědčivé.

Formální stránka je rovněž v pořádku. Text se vyznačuje středně zralou akademickou stylistikou, na niž je sice patrné, že se jedná o studentské dílo, nicméně nárokům na bakalářskou práci vyhovuje. Zvolenou citační normu Barbora Svěráková konzistentně dodržuje, množství pramenů opět odpovídá nárokům na bakalářskou práci, nižší procento sekundární literatury oproti primární je v dané situaci pochopitelné. Text je prost vážných gramatických chyb, byť se v něm vyskytují občasné ústřely v interpunkci a jiné drobnosti. Jejich množství však nepřesahuje únosnou míru.

Závěrem, i na relativně malé ploše bakalářské práce se podle mého názoru Barboře Svěrákové zdařilo nejen dostat cílům, které si vytyčila, ale přispět k české diskusi o současné alternativní spiritualitě vědecky přínosným, byť stylisticky ne zcela dozrálým textem. Zvláště vzhledem k nevelké probádanosti zkoumaného tématu by si práce (respektive její jádrové části) rozhodně zasloužila přepracování a publikaci v nějakém odborném časopise. Nad rámec textu samotného pak chci zdůraznit, že Barbora Svěráková se mnou práci dlouhodobě aktivně konzultovala, včetně metodologických aspektů svého výzkumu, a s potěšením jsem v průběhu těchto konzultací i vlastního psaní sledovala její postupné badatelské zrání. Jak text samotný, tak i studentčino dlouhodobě nasazení a pokrok, který udělala, tak hodnotím velmi pozitivně a s potěšením navrhuji hodnocení **výborně**.

V Praze, 20. 8.2024
Zuzana M.Kostičová, Ph.D.